

BIBLIOTEKARZ PODLASKI
1/2023 (LVIII)
<https://doi.org/10.36770/bp.793>
ISSN 1640-7806 (print) ISSN 2544-8900 (online)
www.bibliotekarzpodlaski.pl

Margreta Grigorova*

University of Veliko Turnovo St. Cyril and St. Methodius, Bulgaria /
/ Wielkotyrnowski Uniwersytet im. Św. Św. Cyryla i Metodego, Bułgaria
ORCID: 0000-0003-4416-371X

Jarosław Ławski**

Uniwersytet w Białymstoku, Polska / University of Białystok, Poland
ORCID: 0000-0002-1167-5041

Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Bułgaria i Polska: wymiana i konfrontacje wartości, idei, estetyk. Literatura – język – historia”, Białystok–Wielkie Tyrnowo, 12 X 2022 r. Sprawozdanie

International Conference “Bulgaria and Poland: Exchange and Confrontation of Values, Ideas, Aesthetics. Literature – Language – History” Białystok–Veliko Tarnovo, October 12, 2022. A Report

Dnia 12 października 2022 roku obradowała w Białymstoku i Wielkim Tyrnowie II Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa z cyklu „Polsko-bułgarskie konteksty językowe, literackie i kulturowe. Nowe ujęcia tematyczne i metodologiczne”. Była ona kontynuacją przedsięwzięcia zapoczątkowanego w 2021 roku. Wtedy to właśnie odbyła się Konferencja na

* Margreta Grigorova – prof. dr hab., polonistka na Wielkotyrnowskim Uniwersytecie im. Św. Św. Cyryla i Metodego, tłumaczka. Autorka m.in. pracy *Polsko-bułgarskie relacje historyczno-kulturowe do 1918 roku: wybrane aspekty* (Białystok 2021).

** Jarosław Ławski – prof. dr hab., kierownik Katedry Badań Filologicznych „Wschód–Zachód” na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu w Białymstoku; autor m.in. monografii: *Universum Słowackiego. Studia o wyobraźni* (2020).

Margreta Grigorova, Jarosław Ławski, *Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Bułgaria i Polska...*

powyższy temat¹. Materiały pierwszej z owych sesji ukazały się w październiku 2022 roku².

Temat szczegółowy, jaki podjęto w czasie II Konferencji z tego cyklu, brzmiał: „Bułgaria i Polska: wymiana i konfrontacja wartości, idei, estetyk. Literatura – język – historia”. Sesję przygotowały wspólnie Katedra Badań Filologicznych „Wschód – Zachód” z Wydziału Filologicznego Uniwersytetu w Białymstoku oraz Katedra Sławistyki z Wydziału Filologicznego Wielkotypnowskiego Uniwersytetu im. Świętych Cyryla i Metodego. Badaczom zaproponowano następujący zestaw zagadnień, tematów:

- Literatura polska w Bułgarii: recepcja, przekłady.
- Literatura bułgarska w Polsce: recepcja, przekłady.
- Historyczne aspekty relacji polsko-bułgarskich i ich odzwierciedlenia artystyczne.
- Językowe kontakty polsko-bułgarskie, język w przekładach utworów literackich.
- Słowiańskość i europejskość, stereotypy w postrzeganiu Bułgarów i Polaków.
- Paralele kulturowe: polski i bułgarski wiek XIX, XX, postmodernizm, wiek XXI.
- Polacy i Bułgarzy jako twórcy oryginalnych imaginariów literackich.
- Polacy w Bułgarii, Bułgarzy w Polsce: świadectwa wzajemnych relacji³.

Konferencja odbywała się w języku bułgarskim i polskim w gronie polonistów bułgarskich i bułgarystów polskich oraz komparatystów. Obrady miały charakter hybrydowy: w części były stacjonarne i toczyły się w Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego (Sala Galeria), częściowo łączono się *online* (głównie goście bułgarscy). W sesji wzięli udział wybitni badacze z Polski i Bułgarii, w sumie wysłuchano 23 wystąpień, w tym z Bułgarii (Wielkie Tyrnowo, Sofia, Płowdiw)

¹ M. Grigorova, A. Janicka, *Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Polsko-bułgarskie konteksty językowe, literackie i kulturowe”, Białystok–Wielkie Tyrnowo, 9 grudnia 2021 roku. Sprawozdanie*, „Bibliotekarz Podlaski” 2022, nr 1, s. 387–393.

² *Bułgaria i Polska. Paralele literackie i kulturowe. Studia*, red. M. Grigorova, J. Ławski, wstęp T. Ivanova, Białystok–Wielkie Tyrnowo 2022.

³ Cyt. za: *II Międzynarodowa Konferencja Naukowa Bułgaria i Polska: wymiana i konfrontacja wartości, idei, estetyk. Literatura – język – historia. Program*, red. M. Grigorova, A. Janicka, J. Ławski, przekład na język bułgarski M. Grigorova, opr. graf. E. Frymus-Dąbrowska, Białystok–Wielkie Tyrnowo 2022, s. 4.

Uczestnicy konferencji – wystąpienia *online*

i 10 z Polski (UwB, IS PAN, UJK, UAM, UJ, UŁ, Książnica Podlaska, UMCS). Sesję przygotował Komitet Organizacyjny pod kierownictwem prof. Tsenki Ivanovej (Wielkie Tyrnowo) i prof. Jarosława Ławskiego (UwB) w składzie:

- prof. dr hab. Margreta Grigorova (Uniwersytet Wielkotypnowski),
- dr hab. Anna Janicka, prof. UwB (Białystok),
- doc. dr Stanka Bonova (Uniwersytet Wielkotypnowski),
- dr Łukasz Zabielski (Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego),
- dr Agnieszka Trześniewska-Nowak (UMCS w Lublinie),
- doc. dr Kalina Ivanova (Biblioteka Regionalna im. Petka Raczewa Sławejkowa),
- dr Robert Szymula (Uniwersytet w Białymstoku),
- dr Anna Romanik (Uniwersytet w Białymstoku),
- dr Kamil K. Pilichiewicz (Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego),
- dr Michał Siedlecki (Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego)⁴.

Koordynatorem kontaktów ze środowiskiem bułgarskim i tym razem była prof. Margreta Grigorova z Wielkiego Tyrnowa. Konferencja rozpoczęła się o godz. 8.00 (czasu polskiego) uroczystą inauguracją, w czasie której głos zabrali

⁴ Tamże.

Margreta Grigorova, Jarosław Ławski, *Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Bułgaria i Polska...*

Przemawia prof. Antoni Mironowicz (Uniwersytet w Białymstoku)

współorganizatorzy: prof. Jarosław Ławski (UwB), prof. Tsenka Ivanova, dziekan Wydziału Filologicznego Wielkotypnowskiego Uniwersytetu im. Świętych Cyryla i Metodego oraz prof. Margreta Grigorova, której kontakty naukowe i doświadczenia umożliwiły to spotkanie (pełniła ona również rolę tłumaczki). Z kolei od prof. dr Marii Spasovej z Wielkiego Tyrnowa odczytano list z pozdrowieniami⁵. Uroczystego otwarcia sesji dokonała Pani doc. dr Kalina Ivanova, kierująca Biblioteką Regionalną im. Petka Raczewa Sławejkowa w Wielkim Tyrnowie⁶. Informacje organizacyjne przedstawił dr Łukasz Zabielski z Książnicy Podlaskiej.

O godz. 8.30 zaczęły się obrady plenarne, którym przewodniczyli: prof. Tsenka Ivanova (Wielkie Tyrnowo) i dr Łukasz Zabielski (Książnica Podlaska). W godzinach 10.50–13.10 obradowano w dwu panelach równoległych: Panel I: Język, kultura, historia. Prowadzący: doc. dr Wirginia Mirosławska (Wielkie Tyrnowo) i dr Kristiyan Janev (Sofia); Panel II: Przekład, literatura, recepcja. Przewodniczący: dr Iliana Ivanova Dimitrowa (Wielkie Tyrnowo) i dr Agnieszka Trześniewska-Nowak (Lublin). Po krótkiej przerwie wznowiono plenarne obrady o godz. 14.00 pod kierownictwem prof. Margrety Grigorowej (Wielkie Tyrnowo) i dr hab. Marzanny Kuczyńskiej, prof. UAM (Poznań). Konferencja dała możliwość wysłuchania następujących referatów:

Obrady plenarne – 1

1. Prof. Antoni Mironowicz (Uniwersytet w Białymstoku), *Pisma metropolity Grzegorza Camblaka na terenie Wielkiego Księstwa Litewskiego w XV i XVI wieku.*

⁵ Pani prof. Spasova wspominała m.in. o swej współpracy z prof. Antonim Mironowiczem (UwB), który zainaugurował Konferencję.

⁶ Regionalna Biblioteka w Wielkim Tyrnowie prowadzi współpracę z Książnicą Podlaską im. Łukasza Górnickiego, a badacze z Wydziału Filologicznego Uniwersytetu w Białymstoku prezentowali w niej w 2016 roku m.in. edycję *Pism rozproszonych* Tadeusza Micińskiego (A. Janicka, M. Bajko, J. Ławski), który pod koniec XIX wieku był korespondentem wojennym na Bałkanach.

Margreta Grigorova, Jarosław Ławski, *Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Bułgaria i Polska...*

2. Dr Ewelina Drzewiecka (Instytut Sławistyki PAN w Warszawie), *To, co religijne w literaturze. Polskie i bułgarskie literaturoznawstwo w perspektywie konfrontacji i kulturowej wymiany.*

3. Prof. Tsenka Ivanova (Wielkotyprowski Uniwersytet im. Świętych Cyryla i Metodego), *Nominacje językowe z ogólnoludzkiej skarbnicy kulturowej: zasady adaptacji w języku polskim i bułgarskim.*

4. Dr hab. Agnieszka Miernik, prof. UJK (Uniwersytet im. Jana Kochanowskiego, Kielce), *Archetypiczny obraz żmija w bułgarskich baśniach Lozinki Yordanovej.*

5. Dr hab. Marzanna Kuczyńska, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), *Stereotypowe postrzeganie Polaków w bułgarskiej powieści „Medalion” Galiny Złatarewej.*

Panel I

1. Doc. dr Kalina Ivanova (Biblioteka Regionalna im. Petka Raczewa Sławejkowa), *Współpraca i wymiana w zakresie biblioteczno-informacyjnym między bułgarskimi i polskimi instytucjami kulturowo-edukacyjnymi.*

2. Doc. dr Stanka Bonova, doc. dr Wirginia Mirosławska (Uniwersytet Wielkotyprowski im. Świętych Cyryla i Metodego), *Składanie życzeń w języku polskim i bułgarskim. Etykieta językowa i aspekt socjolingwistyczny.*

3. Dr Iliana Dimitrova (Uniwersytet Wielkotyprowski im. Świętych Cyryla i Metodego), *Informacja socjokulturowa w podręcznikach języka polskiego i bułgarskiego dla obcokrajowców.*

4. Dr Dimitrina Hamze (Uniwersytet Płowdiwski im. Paisjusza Chilendarskiego), *Uroda kobiety w polskiej i bułgarskiej paremiologii.*

5. Mgr Venesa Nacheva (Uniwersytet Sofijski im. Świętego Klemensa z Ochrydy), doktorantka z literatury polskiej, *Grupa „B”. Współpraca polsko-bułgarska podczas drugiej wojny światowej.*

6. Dr Kristiyan Yanev (Uniwersytet Sofijski im. Św. Klemensa z Ochrydy), *Trauma wielkiej zmiany: literatura polska i bułgarska a okres transformacji ustrojowej po 1989 roku.*

Panel II

1. Dr Magdalena Pytlak (Uniwersytet Jagielloński), *Czytaj między wierszami. O przekładach prozy Georgiego Gospodinowa na polski.*

Margreta Grigorova, Jarosław Ławski, *Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Bułgaria i Polska...*

2. Steliana Aleksandrova (Uniwersytet Łódzki), *Recepcja przekładowa poezji Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej w Bułgarii*.

3. Dr Maya Angelova-Anastasova (Uniwersytet Wielkotypnowski im. Świętych Cyryla i Metodego), *Bułgarskie przekłady Tadeusza Konwickiego i LRB literatura: kronika umownych rozpoznań i rozbieżność z normami bułgarskiego socrealizmu*.

4. Dr Iliana Ivanova Dimitrova (Uniwersytet Wielkotypnowski im. Świętych Cyryla i Metodego), *Obrazy dzieciństwa w twórczości Janusza Korczaka i bułgarskiego pisarza Rana Bosyleka*.

5. Dr Paweł Wojciechowski (Uniwersytet w Białymstoku), *Peyo Yavorov versus poeci moderny polskiej*.

6. Dr Aleksandar Christov (Uniwersytet Wielkotypnowski im. Świętych Cyryla i Metodego), *Motyw „de profundis” u Stanisława Przybyszewskiego, Stoyana Mihaylovskiego i Aleksandra Vutimskiego*.

Obrazy plenarne – 2

1. Prof. Mariola Walczak-Mikołajczakowa (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), *O nowym przekładzie legendy „Рамадан-бегови капau” Antona Straszimirowa (uwagi tłumaczki)*.

2. Dr Adriana Kovacheva (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), *Józef Sulimowicz – Karaim i bułgarofil*.

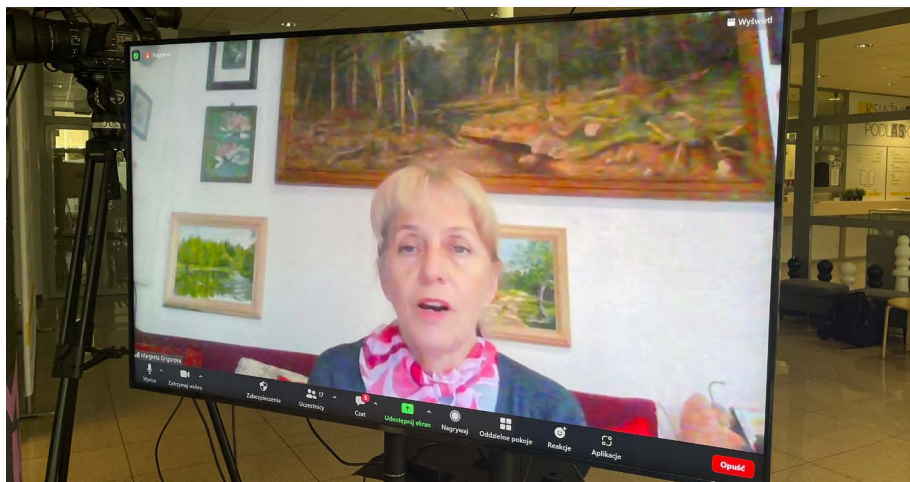
3. Dr Michał Siedlecki (Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego), *Bałkany w poetyckim dzienniku podróży „W samo południe” Agaty Stawskiej*.

4. Dr Agnieszka Trzeźniewska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), *Wizja wiejskiego krajobrazu w XX-wiecznej noweli bułgarskiej*.

5. Doc. dr Petya Tsoneva (Uniwersytet Wielkotypnowski im. Świętych Cyryla i Metodego) [referat po angielsku], *Perspektywy eko-przekładu w „Azylu. Opowieści o Żydach ukrywanych w warszawskim ZOO” Diane Ackerman i „Granicy” Kapki Kasabovej*.

6. Prof. dr hab. Margreta Grigorova (Wielkotypnowski Uniwersytet im. Świętych Cyryla i Metodego), *Polsko-bułgarskie więzy międzykulturowe w książkach i życiu Wandy Smochowskiej-Petrowej i jej córki Aliny Petrowej-Wasilewicz⁷*.

⁷ Cyt. za: *II Międzynarodowa Konferencja...*, s. 8–10.

Prof. Margreta Grigorova, Wielkotypnowski Uniwersytet im. Świętych Cyryla i Metodego, Bułgaria

Podczas drugiej edycji sesji wielkotypnowsko-białostockich wyjątkowo ożywione były dyskusje. Sprawily one, iż Konferencję zamknięto później niż planowano. Plonem tego naukowego spotkania będzie kolejna publikacja o charakterze monograficznym. Należy podkreślić wysoki poziom prezentowanych prac i różnorodność zgłoszeń, jakie na sesję nadesłano. Konferencja przebiegła bez zakłóceń językowych i technicznych⁸. Przygotowano na nią dwujęzyczny *Program* i specjalny plakat.

Warto zauważyć, że w porównaniu z pierwszą polsko-bułgarską sesją naukową wzrósł udział bułgarskich badaczy literatury i kultury polskiej oraz polskich bułgarystów. Włączyły się nowe instytucje (Uniwersytet Sofijski, Uniwersytet Płowdiwski, Biblioteka Regionalna im. Petka R. Sławejkova, Polska Akademia Nauk, Uniwersytet im. Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Jagielloński). Można to ocenić jako rozszerzenie sieci współpracy naukowej. Zwiększył się zarówno krąg tematów i badanych autorów, jak i zakres metod badawczych. Znacznie więcej miejsca poświęcono problematyce translatorskiej, powiększył się udział referatów lingwistycznych. Konferencja zdołała objąć bardzo szerokie pole czasowe. Zostały poruszone tematy związane z średniowieczną historią literatury oraz

⁸ Jest to zasługa Działu Badań Filologiczno-Bibliograficznych Książnicy Podlaskiej, który znakomicie przygotował stronę techniczną spotkania (dr Michał Siedlecki, dr Łukasz Zabielski, mgr Patryk Suchodolski).

Margreta Grigorova, Jarosław Ławski, *Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Bułgaria i Polska...*

z mitologią i folklorem, z migracją podczas II wojny światowej, z recepcją literatury polskiej po wojnie, komparatystycznym ujęciem sytuacji polskiej i bułgarskiej literatury po roku 1989.

Przedsięwzięcie naukowe zostało sfinansowane ze środków programu Ministerstwa Edukacji i Nauki pod nazwą „Regionalna Inicjatywa Doskonałości” realizowanego w latach 2019–2022 w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu w Białymstoku. Ważnym partnerem naukowym projektu okazało się środowisko polonistyczne i sławistyczne z Wielkotypnowskiego Uniwersytetu im. Świętych Cyryla i Metodego w Bułgarii. Obie strony, bułgarska i polska, zadeklarowały chęć kontynuacji współpracy.

II Międzynarodowa Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa z cyklu:
 „POLSKO-BUŁGARSKIE KONTAKTY JĘZYKOWE, LITERACKIE I KULTUROWE.
 NOWE UJĘCIA TEMATYCZNE I METODOLOGICZNE”

TEMAT KONFERENCJI:
**BUŁGARIA I POLSKA:
 WYMIANA I KONFRONTACJA
 WARTOŚCI, IDEI, ESTETYK.
 LITERATURA – JĘZYK – HISTORIA**

BIAŁYSTOK – WIELKIE TYRNOWO, 12 PAŹDZIERNIKA 2022 R.